

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 22.022
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	Mondriaan
Datum binnenkomst klacht	:	1 juni 2022
Datum hoorzitting	:	16 juni 2022
Einde termijn	:	29 juni 2022

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht van de heer X., hierna te noemen klager, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een crisismaatregel respectievelijk een voortzetting van de crisismaatregel zorg werd verleend door Mondriaan.

De klacht is gericht tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke, de heer Y. (psychiater), hierna te noemen verweerder.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 1 juni 2022 van klager een klaagschrift d.d. 31 mei 2022 ontvangen, inhoudende twee Wvggz-klachten.

Verweerder heeft een verweerschrift opgesteld en dit samen met een aantal stukken op 13 juni 2022 aan de klachtencommissie gestuurd.

De hoorzitting heeft op 16 juni 2022 plaatsgevonden via beeldcommunicatie. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht, waarbij klager één van de klachten heeft ingetrokken, daar deze betrekking heeft op een eerdere opname van klager en de huidige verweerder daarbij niet was betrokken.

1.1 TERMIJN

De (resterende) klacht is een klacht als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klacht heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie, uitgaande van de datum van ontvangst, gehouden is binnen 4 weken na ontvangst van de klacht ter zake schriftelijk een uitspraak te doen, te weten uiterlijk op 29 juni 2022.

2 KLACHT

Na intrekking van de klacht tegen toepassing van verplichte zorg in de vorm van toediening van medicatie resteert onderstaande klacht:

Klager maakt bezwaar tegen de beslissingen van de zorgverantwoordelijke om hem in het kader van verplichte zorg in te sluiten.

Daarnaast verzoekt klager om een schadevergoeding bij gegrondverklaring van zijn klacht.

3 FEITEN

- Op 28 april 2022 heeft de burgemeester ten aanzien van klager een crisismaatregel genomen voor de duur van drie dagen. Opnemen in een accommodatie en insluiten van klager zijn als vormen van verplichte zorg hierin opgenomen. Aanleiding voor de maatregel was het uitdelen van een kopstoot aan een omstander, waarna klager door de politie is aangehouden en naar het cellencomplex in Heerlen werd overgebracht om beoordeeld te worden. Dezelfde dag is

- klager opgenomen bij Mondriaan op een gesloten afdeling en rechtstreeks ingesloten in, blijkens de dagrapportage, een separeerruimte.
- De dienstdoende arts heeft aansluitend een formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" uitgeschreven. Op het formulier is, voor zover voor de behandeling van de klacht van belang, insluiten als vorm van verplichte zorg aangekruist.
 - De Rechtbank Limburg heeft op 2 mei 2022 ten aanzien van klager een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend voor de duur van drie weken. Hierbij is insluiten als vorm van verplichte zorg toegestaan.
 - Dezelfde dag heeft de zorgverantwoordelijke een formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" uitgeschreven. Op het formulier is aangekruist dat insluiten als vorm van verplichte zorg wordt toegepast, in een EBK (Extra Beveiligde Kamer).
 - Klager is op 3 mei 2022 gemobiliseerd naar de afdeling.
 - Ten tijde van de hoorzitting verblijft klager in een andere zorginstelling.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Het standpunt van klager komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager klaagt over het feit dat hij direct na binnenkomst is ingesloten, welke insluiting zes dagen heeft geduurd. Klager geeft aan dat hij, voordat hij bij Mondriaan werd binnengebracht, door de politie is opgepakt vanwege het geven van een kopstoot aan een derde. Klager licht toe dat hij geagiteerd was over het feit dat zijn fiets voor de derde keer was gestolen. Nadat klager geconstateerd had dat zijn fiets was gestolen, werd hij naar zijn zeggen uitgedaagd en uitgescholden door een groep jongeren. Hierdoor is klager boos geworden en heeft hij een van de jongeren een kopstoot gegeven. Volgens klager is er geen causaal verband tussen het ernstig nadeel en de in de stukken bij hem gediagnosticeerde psychotische stoornis. Klager was geëmotioneerd over de diefstal van zijn fiets en over het feit dat hij werd uitgescholden. Dit had volgens hem niets te maken met een psychotische stoornis. Klager geeft aan dat hij op het politiebureau enkele keren tegen de deur heeft geschopt en heeft geroepen. Hij was boos maar wel kalm, aldus klager.

Klager vindt het onredelijk dat hij meteen is gesepareerd. Hij is van mening dat hij ook naar een kamer op de afdeling had kunnen worden gebracht. Wanneer klager naar zijn kamer was gebracht, was dit volgens hem minder ingrijpend geweest. Volgens klager is Mondriaan ervan op de hoogte dat klager last heeft van een schouder die kan luxeren. Met het oog hierop is het in de visie van klager niet terecht hem hardhandig aan te pakken, zoals bij opname en insluiting is gebeurd. Toen de schouder van klager luxeerde zou hij om hulp hebben geroepen, maar hier zou niemand op hebben gereageerd. De schouder van klager zou tijdens de separatie vier keer geluxeed zijn als gevolg van de gewelddadige benadering van het team. Klager is van mening dat het team hem op een andere manier had moeten behandelen. Klager stelt dat dit hardhandige optreden bewezen kan worden door beelden van de ter plaatse aanwezige camera.

Klager stelt ter zitting dat de formulieren met informatie over de insluiting als verplichte vorm van zorg hem niet zijn overhandigd, maar dat een formulier in de separeer naast de klok is opgehangen. Hierdoor zou klager deze niet goed hebben kunnen lezen.

4.2 STANDPUNT VERWEERDER

Het standpunt van verweerder, komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager werd opgenomen wegens een acuut manisch-psychotische stoornis waarbij insluiten in de separeer helaas noodzakelijk was. Klager was in het cellencomplex van de politie al erg geagiteerd en

agressief, waardoor forse dreiging was ontstaan. Bij opname heeft verweerder klager gezien. Klager was niet in staat om een halve minuut of een minuut een gesprek te voeren en kalm te blijven. Verweerder stelt dat klager bij opname dermate ontremd en agressief was, dat verblijf op de afdeling op dat moment en ook de eerste dagen erna niet mogelijk was. Volgens verweerder heeft klager vanaf het begin de medicatie geaccepteerd, waardoor er een verbetering in zijn toestandbeeld is opgetreden en hij op 3 mei 2022 naar de afdeling kon worden gemobiliseerd.

Verweerder brengt met betrekking tot de door klager genoemde luxatie van zijn schouder naar voren dat deze problematiek de aandacht van een collega en de verpleging heeft gekregen, maar niet is geobjectiveerd, doordat klager zijn arm en schouder normaal kon bewegen.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klacht is gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz en de klachtencommissie is bevoegd van deze klacht kennis te nemen en klager is ontvankelijk in zijn klacht.

Klager heeft van zijn wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van de huidige zorgverantwoordelijke inzake het insluiten.

Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij de beslissing van de zorgverantwoordelijke aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Aan het verweerschrift zijn als bijlage de volgende formulieren toegevoegd:

- Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz) d.d. 28 april 2022 in het kader van de crisismaatregel;
- Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz) d.d. 2 mei 2022 in het kader van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

Op de formulieren is vermeld waaruit de verplichte zorg zal bestaan en welke gronden in dezen van toepassing zijn, met bijbehorende motivering.

Klager stelt in zijn klaagschrift dat hij genoemde formulieren niet heeft ontvangen, maar nuanceert dit tijdens de hoorzitting, in die zin dat hij de formulieren die hij in de separeerruimte heeft gezien, niet geheel kon lezen omdat deze bij de klok in de ruimte waren opgehangen. Hieruit concludeert de commissie dat klager, kennelijk op een toen adequaat geachte wijze, is geïnformeerd over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg en daarmee is vast komen te staan dat hij door de zorgverantwoordelijke voldoende op de hoogte is gesteld van zijn behandeling en zijn rechten, en dat hij in de gelegenheid is gesteld contact op te nemen met de patiëntenvertrouwenspersoon en een klacht in te dienen. Aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvggz is aldus voldaan.

Wilsbekwaamheid

Ingevolge artikel 8:9 lid 4 Wvggz legt de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast in het dossier of de betrokkene ter zake van een jegens hem genomen beslissing tot toepassing van verplichte zorg tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is. Op het formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" van 28 april 2022 is

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

aangekruist dat klager wilsbekwaam wordt geacht ten aanzien van het desbetreffende besluit, met motivering van het aanzienlijk risico voor een ander. Op het volgende formulier van 2 mei 2022 staat vermeld dat klager niet wilsbekwaam wordt geacht.

Tevens wordt vermeld dat van deze beoordeling een aantekening is gemaakt in klagers dossier. Daarmee wordt, naar het oordeel van de klachtencommissie, voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 4 Wvggz.

Ten aanzien van de door klager aangevochten beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het insluiten overweegt de klachtencommissie voorts als volgt.

TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klager stelt dat het niet nodig was hem meteen te separeren en dat hij eerst naar de afdeling had gekund, omdat er geen sprake was van "gevaar" wanneer er op een rustige manier met hem was omgegaan. Klager is naar zijn zeggen boos geworden, omdat zijn fiets gestolen was en hij in verband daarmee werd uitgelachen. Volgens klager heeft dat niets te maken met een psychotische stoornis. De klachtencommissie acht dit standpunt van klager tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerder, zoals hierboven weergegeven, niet aannemelijk. Uit hetgeen is vermeld in het zorgplan, de medische verklaringen, de beschikkingen van de burgemeester respectievelijk de rechtbank, de uitgereikte formulieren, de rapportages en het verweerschrift, alsmede gelet op de toelichting van verweerder tijdens de hoorzitting, is, naar het oordeel van de klachtencommissie, genoegzaam gebleken dat er wel degelijk sprake is geweest van een acuut manisch psychotisch toestandsbeeld en van ernstig nadeel, voor klager zelf maar ook voor derden, zoals hierna vermeld.

Blijkens de medische verklaring van 28 april 2022 wordt klager gediagnosticeerd met een psychotische stoornis, middelenmisbruik (klager heeft destijds aangegeven dagelijks cannabis te gebruiken) en een impulscontrole stoornis.

Ten tijde van de opname was bij klager, zo blijkt uit de dagrapportages en het verweerschrift, sprake van een acuut manisch psychotische stoornis, waarbij klager ontremd en fors dreigend en agressief gedrag vertoonde. Zijn gedrag was van dien aard dat hij in verband met zijn eigen veiligheid en de veiligheid van derden moest worden ingesloten en dat verblijf op de afdeling pas na vijf dagen mogelijk was. Klager sprak in verschillende talen door elkaar en hij was niet te volgen in het gesprek, hij bleef in hoog tempo met ontbloot bovenlijf rondjes lopen, hij heeft met blote voeten tegen de deur geschopt, hij heeft meermaals door het luikje van de separeerruimte heen gehangen en pogingen gedaan om via het luikje te ontsnappen.

Het ernstig nadeel bestaat met name uit agressief gedrag naar willekeurige derden, zoals dit zich voorafgaand aan de opname heeft gemanifesteerd.

Naar het oordeel van de klachtencommissie heeft verweerder, zoals hiervoor overwogen, niet alleen aannemelijk gemaakt dat er een risico bestond dat klager zich na opname bij verblijf op de afdeling opnieuw agressief zou uiten en gedragen naar derden, maar ook dat dit gedrag is voortgekomen uit het psychotisch toestandsbeeld van klager.

Tegenover de ontkenning door klager heeft verweerder, naar het oordeel van de klachtencommissie, ter onderbouwing van zijn standpunt voldoende argumenten naar voren gebracht. Op grond daarvan onderschrijft de klachtencommissie de beslissing van verweerder, dat het insluiten van klager in de gegeven situatie noodzakelijk is geweest.

Voorts dient de verplichte zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Het doel van de insluiting is het ernstig nadeel af te wenden en de veiligheid op de afdeling te waarborgen.

Bij binnenkomst bij Mondriaan was het toestandsbeeld van klager van dien aard, zo blijkt uit de rapportages en het verweerschrift, dat insluiting van klager noodzakelijk was om de veiligheid van

klager en de veiligheid op de afdeling te kunnen waarborgen. Ondanks de inzet van deze maatregel heeft het nog vijf dagen geduurd alvorens het toestandsbeeld van klager zodanig was verbeterd dat hij veilig naar de afdeling kon worden gemobiliseerd. Inmiddels is het toestandsbeeld van klager door de insluiting voor een deel opgeklaard.

De klachtencommissie acht het dan ook aannemelijk dat de insluiting effectief is geweest. Als klager niet was ingesloten was hij door zijn toestandsbeeld snel in conflict geraakt met medepatiënten en verpleging en had hij zich fysiek agressief tegenover hen gedragen. Klager was tijdens de insluiting immers verbaal en fysiek agressief en dreigend, en het was niet mogelijk met hem in gesprek te gaan. Indien de maatregel niet was ingezet, zou het toestandsbeeld van klager verder zijn verslechterd en was de veiligheid op de afdeling niet meer te waarborgen, met het risico dat er een onbeheersbare situatie zou ontstaan.

De commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de insluiting aan de eis van effectiviteit beantwoordt.

TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

Klager is in de thuissituatie psychisch gedecompenseerd, met als gevolg dat hij zich op straat verbaal en fysiek agressief heeft gedragen tegenover een omstander. Bij opname was het toestandsbeeld van klager zodanig verslechterd dat insluiting noodzakelijk was om de veiligheid op de afdeling te waarborgen. Het was niet mogelijk een gesprek met klager te voeren; hij was zeer geagiteerd.

Op grond van de geschetste omstandigheden, zoals hiervoor weergegeven, is de klachtencommissie van oordeel dat de insluiting van klager proportioneel is geweest.

Klager stelt dat zijn schouder een aantal keren is geluxeed door de in zijn visie gewelddadige benadering van het team. Dit is volgens hem te zien op de camerabeelden.

Verweerder licht toe dat een collega klager heeft gezien nadat deze over zijn schouder had geklaagd. Door de collega en de verpleging kon niet worden vastgesteld dat de schouder van klager geluxeed was (geweest), mede omdat hij zijn schouder en arm nog goed kon bewegen.

De commissie kan zich voorstellen dat de opname van klager niet geruisloos is verlopen, maar dat daarbij bewust gewelddadig is opgetreden door het team kan, naar haar oordeel, niet worden aangenomen, in aanmerking genomen dat klager zijn stelling op dit punt niet nader feitelijk heeft onderbouwd.

Camerabeelden zouden ter zake uitsluitel kunnen bieden, maar de in de separeerruimte aanwezige camera is enkel bedoeld voor het rechtstreekse toezicht op de in deze ruimte verblijvende patiënt en maakt van hetgeen daar voorvalt geen opnamen, aangezien dit bij Mondriaan niet is toegestaan,

Verweerder heeft naar voren gebracht dat een collega naar de schouder klager heeft gekeken, maar dat deze een luxatie niet heeft kunnen objectiveren. Nu klager dit niet heeft weersproken, is de klachtencommissie van oordeel dat van de zijde van Mondriaan voldoende aandacht is geweest voor de schouder van klager.

Klager is op 3 mei 2022 gemobiliseerd naar de afdeling op het moment dat zijn toestandsbeeld van dien aard was dat hij geen gevaar meer vormde; dit heeft vijf dagen geduurd.

De klachtencommissie is van oordeel dat in de gegeven omstandigheden, zoals hiervoor omschreven, de insluiting een proportioneel middel was om het ernstig nadeel te doen wegnemen en het toestandsbeeld van klager zodanig te doen stabiliseren dat hij naar de afdeling kon worden gemobiliseerd. In aanmerking genomen dat het toestandsbeeld van klager ertoe heeft geleid dat de veiligheid van klager zelf en zijn omgeving niet kon worden gewaarborgd, stond de insluiting in verhouding tot het ernstig nadeel en is daarmee, naar het oordeel van de klachtencommissie, proportioneel.

Uit de stukken en het verhandelde tijdens de hoorzitting begrijpt de klachtencommissie dat er bij klager sprake is van een zeer beperkt ziektebesef en -inzicht, waarbij een complicerende factor vormt

dat middelengebruik zijn toestandsbeeld negatief beïnvloedt. Indien klager niet was ingesloten, had hij door zijn gedrag de gang van zaken op de afdeling ontwricht, met als gevolg dat hij verder psychotisch zou decompenseren en alsnog zou moeten worden ingesloten.

De commissie concludeert, zoals gezegd, dat de jegens klager genomen maatregel van insluiting voldoet aan de eis van proportionaliteit.

TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het insluiten dient, indien en voor zover mogelijk, de voor de patiënt minst ingrijpende middelen te worden toegepast.

Uit de stukken blijkt dat het toestandsbeeld van klager op 28 april 2022 van dien aard was dat een gesprek met hem niet mogelijk was en dat hij zich zodanig dreigend en agressief gedroeg dat de veiligheid op de afdeling niet kon worden gewaarborgd.

Klager stelt dat hij gewoon naar zijn kamer had gekund. De klachtencommissie onderschrijft dit standpunt niet. Verweerder heeft immers daartegen gemotiveerd aangevoerd dat de ernst van klagers toestandsbeeld diens verblijf op de afdeling niet toeliet.

Gelet op hetgeen verweerder naar voren heeft gebracht, acht de klachtencommissie het aannemelijk dat in de gegeven omstandigheden, waarin het toestandsbeeld van klager floride psychotisch was met geagiteerd en agressief gedrag, er in het kader van de verplichte zorg voor verweerder niets anders overbleef dan insluiting als vorm van verplichte zorg bij klager toe te passen.

De commissie is van oordeel dat daarmee in dezen aan het subsidiariteitsvereiste is voldaan.

TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie acht aannemelijk dat er, zoals hiervoor reeds overwogen, bij het niet insluiten een onveilige situatie zou zijn ontstaan voor klager en zijn omgeving.

Daarmee is, naar het oordeel van de klachtencommissie, in de gegeven omstandigheden genoegzaam voldaan aan het veiligheidsvereiste.

De klachtencommissie komt, alles overziende, op grond van hetgeen hierboven is overwogen tot het oordeel dat in dezen aan alle wettelijke vereisten is voldaan. Dit heeft tot gevolg dat de klacht ongegrond zal worden verklaard.

6 SCHADEVERGOEDING

Klager heeft op 1 juni 2022 de klachtencommissie verzocht om, bij gegrondverklaring van zijn klacht, toekenning van schadevergoeding wegens de immateriële schade die hij naar zijn zeggen als gevolg van zijn verblijf bij Mondriaan in de periode van 28 april tot 3 mei 2022 heeft geleden.

Daargelaten de vraag of de insluiting als zodanig als schadeveroorzakende gebeurtenis aan een verzoek tot schadevergoeding ten grondslag kan worden gelegd, is er in casu geen aanleiding voor het toekennen van schadevergoeding, reeds omdat de klacht ongegrond zal worden verklaard.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verstaat dat de klacht tegen het toedienen van medicatie is ingetrokken;
- verklaart de klacht tegen het insluiten ongegrond;
- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

8 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).

Deze beslissing wordt gestuurd aan klager, de patiëntenvertrouwenspersoon, de advocaat van klager, verweerder, de Raad van Bestuur, de geneesheer-directeur van de instelling waarbij de betrokkene in zorg is (geweest) als ook de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Daarnaast wordt een geanonimiseerde versie op de websites van alle betrokken instellingen gepubliceerd.